

РЕГУЛЮВАННЯ ЛІКВІДНОСТІ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ

Розглянуто проблематику регулювання ліквідності іноземного капіталу, який залучається в економіку України.

Рассмотрена проблематика регулирования ликвидности иностранного капитала, который привлекается в экономику Украины.

The subject matter of this paper is to analyse the range of issues concerning the liquidity management of foreign funds invested in Ukrainian economy.

ліквідність, іноземний капітал, іноземний банк, іноземна валюта

Фінансово-економічна криза, що розпочалася в Україні в другій половині 2009 р., викрила багато проблем української економіки, які не проявлялися на тлі неспинного зростання з початку 2001 р. Однією з найнагальніших проблем стало стрімке знецінення національної валюти, причому падіння її курсу відносно долара США та євро було значно більшим, ніж можна було б очікувати, спираючись на показники інфляції.

З одного боку, знецінення національної валюти у відношенні до іноземних валют під час світової економічної кризи може розглядатися як позитивний фактор. Дійсно, це приводить до здешевлення вітчизняних товарів на зовнішньому ринку, що підвищує їх конкурентоспроможність і створює сприятливі умови для збільшення експорту. У той же час імпортні товари стають дорожчими на внутрішньому ринку, що повинно скорочувати імпорт, вивільняючи місце для імпортозаміщуючого виробництва. Частково це можна спостерігати і в українській економіці, але не все так позитивно. Значним ускладнюючим фактором є наявність багатьох позицій імпорту, адекватної заміни яким в Україні немає. Це стосується не тільки імпортованих енергоносіїв. За роки реформ в Україні були фактично втрачені цілі галузі, а товари, що виробляються деякими з тих, що залишилися, настільки гірші за імпортні аналоги, що навіть суттєве їх здешевлення не спонукає українського споживача «купувати українське». Таким чином, таке стрімке падіння курсу гривні щодо провідних світових валют, особливо зважаючи на негативи, які породжуються нестабільністю обмінного курсу валюти країни загалом, навряд чи можна вважати виправданим.

Загальний стиль риторики представників НБУ та уряду щодо ситуації на валютному ринку дозволяє стверджувати, що таке обвальне падіння курсу гривні не тільки не входило в плани українського керівництва, але погано піддавалося гальмуванню традиційними засобами [1].

На нашу думку, вибухоподібне зростання курсу долара, як і його відносна стабільність в попередні роки, викликалося трансграничним рухом іноземного капіталу. Не в останню чергу основу для потрясінь створили деякі дії України в напрямку лібералізації фінансового сектора. Стрімке зростання кількості дочірніх підрозділів іноземних банків на території України призвело до масового припливу іноземного капіталу у вигляді кредитів своїм же дочірнім фіністановам. Приплив іноземної валюти створював стійку пропозицію, яка повністю за-

---

довольняла попит. З початком світової кризи іноземні банки вирішили (чи були змушені) виводити капітал з України, частково через ризики, а частково задля відновлення платоспроможності головних підрозділів. Це створило підвищений попит на валюту, який тепер уже не було кому задовольняти.

Найгірше в цій ситуації те, що навіть після завершення поточної кризи Україна не буде застрахована від подібних «валютних шоків», якщо не вжити адекватних заходів. Одним із таких заходів, спрямованих на недопущення неконтрольованого вивозу валюти могло б стати створення системи квотування вивозу валюти за кордон. Стрижнем такої системи можуть бути аукціони квот, що проводилися б НБУ, наприклад, на УМВБ. Загальна сума квот, які повинні бути реалізовані впродовж певного (найвірогідніше, доволі короткого) терміну, повинна визначатися сукупним припливом валюти з-за кордону за попередній період. На аукціоні ціна квоти визначатиметься інтенсивністю попиту на валюту для вивозу як з боку тих, хто виводить капітал, так і з боку імпортерів. Побічним ефектом від такого роду торгівлі квотами могла б стати заміна імпортних мит, від яких Україна змушена була відмовитися заради вступу до СОТ, на додаткові витрати імпортера, пов'язані безпосередньо з переведенням грошей іноземному постачальнику. Такий інструмент протекціонізму не суперечив би міжнародним домовленостям, але міг би стати досить ефективним захистом внутрішнього ринку.

Список використаної літератури

1. Бюлетень Національного банку України. – 2008. – № 1.

Надійшло до редакції 12.02.09.